ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 19ης Ιανουαρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-330/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Tribunal Supremo (Ισπανία) με απόφαση της 21ης Ιουλίου 2003, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιουλίου 2003, στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας

Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos

κατά

Administración del Estado,

παρισταμένου του:

Giuliano Mauro Imo,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, N. Colneric, E. Juhász και E. Levits (εισηγητής), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— το Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, εκπροσωπούμενο από τον A. González Salinas, abogado,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Díaz Abad,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τον A. Cingolo, avvocato dello Stato,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Riedl,

— η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Kruse,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους H. Støvlbæk και F. Castillo de la Torre,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Ιουνίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η υπό κρίση αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, και 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (ΕΕ 1989, L 19, σ. 16, στο εξής: οδηγία), καθώς και των άρθρων 39 ΕΚ και 43 ΕΚ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos (Επαγγελματικός Σύλλογος Μηχανικών Γεφυροοδοποιίας, στο εξής: Colegio) και της Administración del Estado σχετικά με αίτηση του Imo, Ιταλού υπηκόου, διπλωματούχου πολιτικού μηχανικού, με ειδίκευση στην υδραυλική, χορηγηθέντος στην Ιταλία, με αντικείμενο να του επιτραπεί η άσκηση του επαγγέλματος του μηχανικού γεφυροοδοποιίας στην Ισπανία.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Αντικείμενο της οδηγίας είναι η θέσπιση μεθόδου αναγνωρίσεως διπλωμάτων με σκοπό τη διευκόλυνση των Ευρωπαίων πολιτών στην άσκηση όλων των επαγγελματικών δραστηριοτήτων για τις οποίες απαιτείται, στο κράτος μέλος υποδοχής, η απόκτηση μετά δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο μέτρο που οι εν λόγω πολίτες διαθέτουν τέτοιο δίπλωμα το οποίο τους προετοιμάζει για την άσκηση αυτών των δραστηριοτήτων, επικυρώνει κύκλο σπουδών τουλάχιστον τριών ετών και έχει χορηγηθεί από άλλο κράτος μέλος.

4 Σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο γ΄, της οδηγίας, ως «νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα» νοείται «η δραστηριότητα ή το σύνολο νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αποτελούν το επάγγελμα αυτό σε ένα κράτος μέλος».

5 Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας ορίζει:

«Όταν, στο κράτος μέλος υποδοχής, η πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα ή η εξάσκησή του προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την εξάσκησή του, υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενη την έλλειψη προσόντων:

α) αν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα που επιβάλλεται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την εξάσκησή του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε ένα κράτος μέλος, ή [...]

[...]»

6 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας διευκρινίζει:

«Το άρθρο 3 δεν θίγει την ευχέρεια του κράτους μέλους υποδοχής να απαιτεί επίσης από τον αιτούντα:

α) να αποδεικνύει ότι διαθέτει επαγγελματική πείρα, όταν η διάρκεια της εκπαίδευσης την οποία επικαλείται, σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχεία α΄ και β΄, είναι κατά ένα τουλάχιστον έτος κατώτερη από τη διάρκεια που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής. [...]

[...]

[...]

β) να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση προσαρμογής, επί τρία έτη κατ' ανώτατο όριο, ή να υποβληθεί σε δοκιμασία επάρκειας:

— όταν η εκπαίδευση την οποία έχει λάβει, σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχεία α΄ και β΄, αφορά τομείς γνώσεων ουσιωδώς διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονται από το δίπλωμα που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής,

— όταν, στην περίπτωση που προβλέπεται στο άρθρο 3, στοιχείο α΄, το νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα στο κράτος μέλος υποδοχής περιλαμβάνει μία ή περισσότερες νομοθετικά κατοχυρωμένες επαγγελματικές

δραστηριότητες οι οποίες δεν υφίστανται στο νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα στο κράτος μέλος καταγωγής ή προέλευσης του αιτούντος και χαρακτηριστικό της διαφοράς αυτής είναι ειδική εκπαίδευση που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής και που αφορά τομείς γνώσεων ουσιωδώς διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονται από το δίπλωμα που προσκομίζει ο αιτών [...].

[...]

[...]»

7 Το άρθρο 7 της οδηγίας ρυθμίζει το δικαίωμα που έχουν τα πρόσωπα που απολαύουν του κοινοτικού συστήματος αναγνωρίσεως διπλωμάτων να φέρουν τους επαγγελματικούς τίτλους τους και να κάνουν χρήση των τίτλων τους εκπαιδεύσεως. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου αυτού έχουν ως εξής:

«1. Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής αναγνωρίζει, στους υπηκόους των κρατών μελών που πληρούν τους όρους για την πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα και για την εξάσκησή του στο έδαφός του, το δικαίωμα να φέρουν τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής που αντιστοιχεί στο εν λόγω επάγγελμα.

2. Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής αναγνωρίζει στους υπηκόους των κρατών μελών, που πληρούν τους όρους για την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένη επαγγελματική δραστηριότητα και για την άσκησή της στο έδαφός του, το δικαίωμα να κάνουν χρήση του νόμιμου ακαδημαϊκού τίτλου, τον οποίο απέκτησαν στο κράτος μέλος καταγωγής ή προέλευσης, και, ενδεχομένως, της σύντμησής του, στη γλώσσα του κράτους αυτού. Το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να επιβάλλει να συνοδεύεται ο τίτλος αυτός από το όνομα και τον τόπο, όπου βρίσκεται το εκπαιδευτικό ίδρυμα, ή να αναφέρεται η εξεταστική επιτροπή που τον έχει χορηγήσει.»

Η εθνική νομοθεσία

8 Η οδηγία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό ισπανικό δίκαιο με το βασιλικό διάταγμα 1665/1991, της 25ης Οκτωβρίου 1991, σχετικά με τη ρύθμιση του γενικού συστήματος αναγνωρίσεως διπλωμάτων ανωτάτης εκπαιδεύσεως που έχουν χορηγηθεί στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και απαιτούν εκπαίδευση ελαχίστης διαρκείας τριών ετών (BOE αριθ. 280, της 22ας Νοεμβρίου 1991, σ. 37916). Τα άρθρα 4 και 5 του διατάγματος επαναλαμβάνουν κατ' ουσίαν τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 της οδηγίας.

9 Δυνάμει της ισπανικής νομοθεσίας, το επάγγελμα του μηχανικού γεφυροοδοποιίας (ingeniero de caminos, canales y puertos) καλύπτει ένα ευρύ πεδίο δραστηριοτήτων, όπως ο σχεδιασμός και η κατασκευή υδραυλικών εγκαταστάσεων, υποδομών χερσαίων, θαλασσίων και ποταμίων μεταφορών, η προστασία των ακτών για θαλάσσια λουτρά καθώς και η χωροταξία, συμπεριλαμβανομένης της πολεοδομίας. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι πρόκειται για νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα είτε βάσει ισπανικού διπλώματος, χορηγηθέντος κατόπιν ειδικής μεταλυκειακής εκπαιδεύσεως έξι ετών, είτε βάσει ισοδύναμης εκπαιδεύσεως κτηθείσας εντός κράτους μέλους και αναγνωρισμένης από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Όσοι επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα αυτό στην Ισπανία οφείλουν να έχουν προηγουμένως εγγραφεί στο Colegio, δοθέντος ότι η εγγραφή αυτή συναρτάται με την απόκτηση της κατ' αυτόν τον τρόπο περιγραφείσας εκπαιδεύσεως.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Ο Imo είναι κάτοχος διπλώματος πολιτικού μηχανικού, με ειδίκευση στην υδραυλική (laurea in ingegneria civile idraulica), χορηγηθέντος στην Ιταλία και παρέχοντος, εντός του κράτους αυτού, το δικαίωμα ασκήσεως του επαγγέλματος του πολιτικού μηχανικού-υδραυλικού. Στις 27 Ιουνίου 1996, ο Imo υπέβαλε στο ισπανικό Υπουργείο Αναπτύξεως αίτηση αναγνωρίσεως του διπλώματός του προκειμένου να είναι σε θέση να ασκεί, στην Ισπανία, το επάγγελμα του μηχανικού γεφυροοδοποιίας.

11 Με απόφαση της 4ης Νοεμβρίου 1996, το εν λόγω Υπουργείο αναγνώρισε το δίπλωμα του Imo και του επέτρεψε την άσκηση του επαγγέλματος του μηχανικού γεφυροοδοποιίας χωρίς κανένα προηγούμενο όρο.

12 Κατά της αποφάσεως αυτής το Colegio άσκησε προσφυγή ενώπιον της Audiencia Nacional. Κατά τη διάρκεια της σχετικής διαδικασίας, το Colegio ενέμεινε επί της θεμελιώδους διαφοράς που υφίσταται μεταξύ του επαγγέλματος του μηχανικού γεφυροοδοποιίας στην Ισπανία και του επαγγέλματος του πολιτικού μηχανικού-υδραυλικού, στην Ιταλία, τόσο από την άποψη του περιεχομένου της εκπαιδεύσεως όσο και από την άποψη των καλυπτομένων από καθένα από τα επαγγέλματα αυτά δραστηριοτήτων.

13 Με απόφαση της 1ης Απριλίου 1998, η Audiencia Nacional απέρριψε το σχετικό αίτημα για τον λόγο, ιδίως, ότι το δίπλωμα του πολιτικού μηχανικού-υδραυλικού παρείχε ακόμα, στην Ιταλία, το δικαίωμα προσβάσεως σε επάγγελμα που ήταν το ίδιο με αυτό του μηχανικού γεφυροοδοποιίας στην Ισπανία. Εξάλλου, το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο επισήμανε ότι η εκπαίδευση που έτυχε ο κάτοχος του εν λόγω διπλώματος πολιτικός μηχανικός περιελάμβανε τη βασική ύλη που απαιτούνταν στην Ισπανία προκειμένου περί του εν λόγω κλάδου του επαγγέλματος του μηχανικού.

14 Το Colegio άσκησε αναίρεση ενώπιον του Tribunal Supremo. Το τελευταίο διαπίστωσε, ευθύς εξαρχής, ότι οι εν λόγω δύο εκπαιδεύσεις χαρακτηρίζονται από σημαντικές διαφορές και ότι, ως εκ τούτου, η εκ μέρους της Audiencia Nacional εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ήταν εσφαλμένη.

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunal Supremo αποφάσισε την αναστολή της ενώπιόν του διαδικασίας και την υποβολή στο Δικαστήριο των ακολούθων προδικαστικών ερωτημάτων:

«1) Έχει το άρθρο 3, στοιχείο α΄, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/48 [...], την έννοια ότι παρέχεται στο κράτος υποδοχής η

δυνατότητα να προβεί σε περιορισμένη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων αιτούντος ο οποίος διαθέτει δίπλωμα Ingegnere civile idraulico [υδραυλικού-μηχανικού] (που έχει χορηγηθεί στην Ιταλία) και ο οποίος επιθυμεί να ασκήσει το επάγγελμα αυτό εντός άλλου κράτους μέλους του οποίου η νομοθεσία αναγνωρίζει ως νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα αυτό του Ingeniero de Caminos, Canales y Puertos [μηχανικός γεφυροοδοποιίας]; Θεωρείται δεδομένο ότι το τελευταίο αυτό επάγγελμα περιλαμβάνει, στο κράτος υποδοχής, δραστηριότητες που δεν είναι πάντοτε αντίστοιχες προς το δίπλωμα του αιτούντος και που η βεβαιούμενη από το τελευταίο εκπαίδευση δεν περιλαμβάνει ορισμένα βασικά μαθήματα που απαιτούνται γενικώς για τη χορήγηση του διπλώματος του μηχανικού γεφυροοδοποιίας στο κράτος υποδοχής.

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, είναι σύμφωνος προς τα άρθρα 39 [ΕΚ] και 43 ΕΚ ο περιορισμός του δικαιώματος των αιτούντων που σκοπεύουν να ασκήσουν το επάγγελμά τους, ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή ως μισθωτοί, σε άλλο κράτος μέλος εκτός αυτού όπου απέκτησαν τα επαγγελματικά προσόντα τους, κατά τρόπο ώστε το κράτος υποδοχής να μπορεί να αποκλείσει, μέσω της εσωτερικής νομοθεσίας του, την περιορισμένη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων σε περίπτωση που μια τέτοια απόφαση, η οποία είναι καταρχήν σύμφωνη προς το άρθρο 4 της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ, συνεπάγεται ότι η άσκηση του επαγγέλματος εξαρτάται από δυσανάλογες πρόσθετες απαιτήσεις [...];»

Στο πλαίσιο των προπαρατεθέντων προδικαστικών ερωτημάτων, με την έκφραση «περιορισμένη αναγνώριση» πρέπει να εννοηθεί η αναγνώριση που επιτρέπει στον αιτούντα να ασκεί τη δραστηριότητά του ως μηχανικού μόνο στον αντίστοιχο τομέα (υδραυλικοί) του επαγγέλματος, πιο γενικού, του μηχανικού γεφυροοδοποιίας που είναι νομοθετικώς κατοχυρωμένος στο κράτος υποδοχής, χωρίς να τον υποβάλει στις πρόσθετες απαιτήσεις που προβλέπονται από το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της οδηγίας 89/48 [...].»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

16 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να μάθει αν αντίκειται προς την οδηγία το γεγονός ότι, στην περίπτωση που ο κάτοχος διπλώματος κτηθέντος εντός κράτους μέλους υποβάλει αίτηση χορηγήσεως αδείας προσβάσεως σε νομοθετικώς κατοχυρωμένο εντός άλλου κράτους μέλους επάγγελμα, οι αρχές του τελευταίου αυτού κράτους κάνουν εν μέρει δεκτή την αίτηση αυτή, υπό ορισμένους όρους, περιορίζοντας το περιεχόμενο της αδείας μόνο στις δραστηριότητες στις οποίες παρέχει πρόσβαση το εν λόγω δίπλωμα εντός του κράτους μέλους στο οποίο έχει αυτό κτηθεί.

17 Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, το κείμενο των σχετικών διατάξεων της οδηγίας, δεύτερον, το σύστημα και η γενική οικονομία της και, τρίτον, ο στόχος που επιδιώκει.

18 Πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι το κείμενο της οδηγίας ούτε επιτρέπει ούτε απαγορεύει ρητώς τη μερική αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων, όπως προσδιορίζεται από την απόφαση περί παραπομπής. Πράγματι, δεν αντίκειται προς την προβλεπόμενη από το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, της οδηγίας απαγόρευση μια τέτοια μερική αναγνώριση, εφόσον η απόφαση που λαμβάνεται κατόπιν της αιτήσεως του ενδιαφερομένου και που του επιτρέπει την πρόσβαση σε τμήμα μόνον του καλυπτόμενου από το νομοθετικώς κατοχυρωμένο στο κράτος μέλος υποδοχής επάγγελμα πεδίου δραστηριοτήτων δεν μπορεί να εξομοιωθεί προς άρνηση προσβάσεως στο επάγγελμα αυτό.

19 Περαιτέρω, προκειμένου περί του συστήματος της οδηγίας, πρέπει να υπομνησθεί ότι το θεσπισμένο με την οδηγία σύστημα αμοιβαίας αναγνωρίσεως διπλωμάτων δεν συνεπάγεται ότι τα χορηγηθέντα από τα άλλα κράτη μέλη διπλώματα πιστοποιούν εκπαίδευση ανάλογη ή συγκρίσιμη προς την απαιτούμενη στο κράτος

μέλος υποδοχής. Πράγματι, σύμφωνα με το θεσπισμένο από την οδηγία σύστημα, ένα δίπλωμα δεν αναγνωρίζεται ως εκ της εγγενούς αξίας της εκπαιδεύσεως την οποία αυτό πιστοποιεί, αλλά διότι παρέχει, εντός του κράτους μέλους όπου αυτό έχει χορηγηθεί ή αναγνωρισθεί, την πρόσβαση σε νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα. Διαφορές όσον αφορά την οργάνωση ή το περιεχόμενο της κτηθείσας στο κράτος μέλος καταγωγής εκπαιδεύσεως σε σχέση με αυτήν που παρέχεται στο κράτος μέλος υποδοχής δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν άρνηση αναγνωρίσεως του σχετικού επαγγελματικού προσόντος. Το πολύ πολύ, εάν αυτές οι διαφορές είναι ουσιώδεις, μπορεί να δικαιολογηθεί η εκ μέρους του κράτους μέλους υποδοχής απαίτηση να αποδείξει ο αιτών ότι ικανοποιεί κάποια από τα μέτρα αντισταθμίσεως που προβλέπονται από το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας (βλ. υπό την έννοια αυτή, την απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-102/02, Beuttenmüller, Συλλογή 2004, σ. I-5405, σκέψη 52).

20 Επομένως, όπως ορθώς εκθέτει ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 40 έως 43 των προτάσεών του, η έκφραση «το εν λόγω επάγγελμα» του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, της οδηγίας πρέπει να νοηθεί ως αφορώσα επαγγέλματα τα οποία, τόσο στο κράτος καταγωγής όσο και σ' αυτό της υποδοχής, είναι είτε όμοια είτε ανάλογα, δηλαδή, σε ορισμένες περιπτώσεις, απλώς ισοδύναμα, από την άποψη των δραστηριοτήτων που αυτά καλύπτουν. Αυτή η ερμηνεία επιρρωννύεται από το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας. Στις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρεται η διάταξη αυτή, οι αρμόδιες εθνικές αρχές υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη κάθε μια από τις καλυπτόμενες από το εν λόγω επάγγελμα δραστηριότητες εντός των δύο οικείων κρατών μελών, προκειμένου να προσδιορίζεται αν πρόκειται πράγματι για το ίδιο επάγγελμα και αν, ενδεχομένως, πρέπει να εφαρμοσθεί ένα από τα προβλεπόμενα από την εν λόγω οδηγία μέτρα αντισταθμίσεως. Τούτο σημαίνει ότι, έστω και αν αντιμετωπίζει ένα νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα ως ένα όλον, η εν λόγω οδηγία, παρ' όλ' αυτά, αναγνωρίζει την πραγματική ύπαρξη χωριστών επαγγελματικών δραστηριοτήτων και αντιστοίχων εκπαιδεύσεων. Κατά συνέπεια, μια διαφορετική προσέγγιση η οποία να προσιδιάζει σε κάθε μια από τις καλυπτόμενες από νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα επαγγελματικές δραστηριότητες δεν είναι ούτε αντίθετη ούτε άσχετη προς τη γενική οικονομία της οδηγίας.

21 Η αντίθετη άποψη της οποίας υπεραμύνονται εν προκειμένω η Ισπανική και η Σουηδική Κυβέρνηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, μολονότι το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αναγνωρίζει στον υπήκοο κράτους μέλους, που είναι κάτοχος διπλώματος για το οποίο κάνει λόγο η οδηγία, το δικαίωμα «προσβάσεως σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα ή την εξάσκησή του [...] υπό τους ίδιους

όρους με τους ημεδαπούς», η διάταξη αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως έχουσα ως αποτέλεσμα, πάντοτε και ανεξαιρέτως, να επιτρέπεται η πλήρης πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες που καλύπτονται από το επάγγελμα αυτό εντός του κράτους μέλους υποδοχής. Όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 48 έως 53 των προτάσεών του, η εν λόγω έκφραση αποτελεί απλή μεταφορά των θεμελιωδών αρχών της απαγορεύσεως των διακρίσεων και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, που είναι εγγενείς στο κοινοτικό σύστημα αναγνωρίσεως των διπλωμάτων.

22 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής αναγνωρίζουν στους υπηκόους άλλων κρατών μελών που πληρούν τους όρους για την πρόσβαση και την άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος στο έδαφός του το δικαίωμα να φέρουν τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής που στοιχεί στο επάγγελμα αυτό. Η διάταξη αυτή, που αφορά τις πρακτικές συνέπειες της εφαρμογής των προβλεπομένων από τα άρθρα 3 και 4 της ίδιας οδηγίας κανόνων, σκοπεί στη διευκόλυνση της εξομοιώσεως των υπηκόων άλλων κρατών μελών, οι οποίοι έχουν αποκτήσει εντός των εν λόγω κρατών τα διπλώματά τους, προς τους υπηκόους του κράτους μέλους υποδοχής οι οποίοι έχουν αποκτήσει τα επαγγελματικά τους προσόντα εντός του τελευταίου αυτού κράτους. Ωστόσο, η αναγνώριση του δικαιώματος του φέρειν τον εν λόγω τίτλο, όπως προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο 7, παράγραφος 1, είναι δυνατή μόνον εφόσον οι ενδιαφερόμενοι πληρούν όλους τους απαιτούμενους για την πρόσβαση και την άσκηση όρους όσον αφορά το οικείο επάγγελμα.

23 Τέλος, η προεκτεθείσα συλλογιστική επιρρωννύεται πλήρως από την τελεολογική ερμηνεία της οδηγίας. Πράγματι, από την τρίτη και δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας προκύπτει ότι πρώτιστος στόχος αυτής είναι η διευκόλυνση της προσβάσεως του κατόχου διπλώματος χορηγηθέντος εντός κράτους μέλους στις αντίστοιχες επαγγελματικές δραστηριότητες εντός των λοιπών κρατών μελών και η ενδυνάμωση του δικαιώματος του Ευρωπαίου πολίτη να χρησιμοποιεί τις επαγγελματικές του γνώσεις εντός κάθε κράτους μέλους. Εξάλλου, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, καίτοι η οδηγία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 57, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 47, παράγραφος 1, ΕΚ), παρ' όλ' αυτά, από το κείμενο της τελευταίας αυτής διατάξεως προκύπτει ότι οδηγίες όπως η προκείμενη έχουν ως στόχο τη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων, θεσπίζοντας κοινούς κανόνες και κριτήρια, που καταλήγουν, στο μέτρο του δυνατού, στην αυτόματη αναγνώριση

των εν λόγω διπλωμάτων, πιστοποιητικών και λοιπών τίτλων. Αντιθέτως, οι εν λόγω οδηγίες ούτε έχουν ως σκοπό ούτε μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα να καθίσταται δυσχερέστερη η αναγνώριση τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών και λοιπών τίτλων στις μη καλυπτόμενες υπ' αυτών καταστάσεις (απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-31/00, Dreessen, Συλλογή 2002, σ. I-663, σκέψη 26).

24 Πρέπει, συναφώς, να σημειωθεί ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας, που ρητώς επιτρέπει την επιβολή προσθέτων όρων, πρέπει να περιορίζεται στις περιπτώσεις όπου οι όροι αυτοί αποδεικνύονται ανάλογοι προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Με άλλα λόγια, καίτοι ρητώς επιτρεπόμενοι, είναι δυνατόν οι όροι αυτοί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αποτελέσουν για τον υπήκοο κράτους μέλους λίαν αποτρεπτικό παράγοντα όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων που του παρέχει η οδηγία. Πράγματι, τόσο η περίοδος πρακτικής ασκήσεως προσαρμογής όσο και η δοκιμασία επαρκείας απαιτούν, αμφότερες, σημαντικό χρόνο και προσπάθεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου. Η μη εφαρμογή των εν λόγω όρων μπορεί να αποδειχθεί όχι μόνο σημαντική αλλά και αποφασιστική για τον υπήκοο κράτους μέλους που επιθυμεί να έχει πρόσβαση, εντός άλλου κράτους μέλους, σε νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα. Σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, η επιτρεπόμενη κατόπιν της αιτήσεως του ενδιαφερομένου μερική πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα, πράγμα που απαλλάσσει τον ενδιαφερόμενο από τους πρόσθετους όρους και του παρέχει άμεση πρόσβαση στις επαγγελματικές δραστηριότητες για τις οποίες διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα, συνάδει με τους επιδιωκόμενους στόχους της οδηγίας.

25 Επομένως, εξ αυτού έπεται ότι ούτε το κείμενο ούτε το σύστημα ούτε οι στόχοι της οδηγίας αποκλείουν τη δυνατότητα μερικής προσβάσεως σε νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα, κατά την έννοια της αποφάσεως περί παραπομπής. Βεβαίως, θα ήταν δυνατό να προβληθεί ο ισχυρισμός, όπως υποστηρίζουν η Ισπανική και η Σουηδική Κυβέρνηση, ότι μια τέτοια μερική πρόσβαση θα μπορούσε να συνεπάγεται κίνδυνο πολλαπλασιασμού των αυτοτελώς ασκουμένων από υπηκόους άλλων κρατών μελών επαγγελματικών δραστηριοτήτων και, κατά συνέπεια, κάποια σύγχυση στην αντίληψη των καταναλωτών. Όμως, αυτός ο δυνητικός κίνδυνος δεν αρκεί για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι μια τέτοια μερική αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων δεν συμβιβάζεται με την οδηγία. Πράγματι, υφίστανται αρκούντως αποτελεσματικά μέσα για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων, όπως η ευχέρεια να υποχρεώνονται τα οικεία πρόσωπα να μνημονεύουν τα ονόματα και τον τόπο του ιδρύματος ή της εξεταστικής επιτροπής που χορήγησε τους τίτλους σπουδών τους. Ομοίως, το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί πάντοτε να υποχρεώνει τα οικεία πρόσωπα να χρησιμοποιούν, σε όλες τις εντός της επικράτειάς τους έννομες και εμπορικές σχέσεις τους, τόσο τον αντίστοιχο τίτλο σπουδών ή επαγγελματικό τίτλο στη γλώσσα και τον τύπο της

χώρας προελεύσεως όσο και τη μετάφρασή τους στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους υποδοχής, και τούτο προκειμένου να γίνονται αυτοί κατανοητοί και να αποφεύγεται οποιοσδήποτε κίνδυνος συγχύσεως.

26 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, πρέπει, όσον αφορά το πρώτο ερώτημα να δοθεί η απάντηση ότι δεν αντίκειται προς την οδηγία, στην περίπτωση που ο κάτοχος διπλώματος κτηθέντος σε κράτος μέλος υποβάλει αίτηση χορηγήσεως αδείας προσβάσεως σε νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα εντός άλλου κράτους μέλους, να δέχονται οι αρχές του τελευταίου κράτους μερικώς την αίτηση αυτή, εφόσον το ζητεί ο κάτοχος του διπλώματος, περιορίζοντας το περιεχόμενο της σχετικής άδειας μόνο για τις δραστηριότητες στις οποίες το εν λόγω δίπλωμα παρέχει την προς τούτο πρόσβαση εντός του κράτους μέλους στο οποίο έχει αυτό κτηθεί.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

27 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να μάθει εάν, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, αντίκειται προς τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ το να αποκλείει το κράτος μέλος υποδοχής τη δυνατότητα μερικής προσβάσεως σε νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα, περιοριζομένης στην άσκηση μιας ή μερικών από τις καλυπτόμενες από το επάγγελμα αυτό δραστηριότητες.

28 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 43, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, η ελευθερία εγκαταστάσεως ασκείται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους. Επομένως, όταν η πρόσβαση σε ειδική δραστηριότητα ή η άσκηση αυτής ρυθμίζεται νομοθετικώς εντός του κράτους μέλους υποδοχής, ο υπήκοος άλλου κράτους μέλους, που επιδιώκει να ασκήσει αυτή τη δραστηριότητα, οφείλει, κατ' αρχήν, να πληροί τους επιβαλλόμενους από τη σχετική νομοθεσία όρους (αποφάσεις της 30ής Νοεμβρίου 1995, C-55/94, Gebhard, Συλλογή 1995, σ. I-4165, σκέψη 36) και της 1ης Φεβρουαρίου 2001, C-108/96, Mac Quen κ.λπ., Συλλογή 2001, σ. I-837, σκέψη 25).

29 Οι όροι προσβάσεως στο επάγγελμα του μηχανικού γεφυροοδοποιίας δεν έχουν αποτελέσει, μέχρι σήμερα, το αντικείμενο εναρμονίσεως σε κοινοτικό επίπεδο. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι αρμόδια για τον καθορισμό των εν λόγω όρων, δεδομένου ότι η οδηγία δεν περιορίζει την προς τούτο αρμοδιότητά τους. Εξίσου όμως ακριβές είναι ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να ασκούν τις αρμοδιότητες στον τομέα αυτόν σεβόμενα τις διασφαλιζόμενες από τη Συνθήκη ΕΚ θεμελιώδεις ελευθερίες (βλ. αποφάσεις της 29ης Οκτωβρίου 1998, C-193/97 και C-194/97, De Castro Freitas και Escallier, Συλλογή 1998, σ. I-6747, σκέψη 23)· της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-58/98, Corsten, Συλλογή 2000, σ. I-7919, σκέψη 31, καθώς και την προπαρατεθείσα απόφαση Mac Quen κ.λπ., σκέψη 24).

30 Πάντως, κατά πάγια νομολογία, εθνικά μέτρα που μπορούν να παρακωλύουν ή να καθιστούν λιγότερο ελκυστική την άσκηση των εν λόγω ελευθεριών δικαιολογούνται μόνον εφόσον πληρούν τέσσερις, αδιακρίτως ισχύουσες, προϋποθέσεις: εφαρμόζονται κατά τρόπο μη εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις, ικανοποιούν επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, είναι κατάλληλα για τη διασφάλιση της πραγματοποιήσεως του επιδιωκόμενου υπ' αυτών στόχου και δεν υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξή του (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1993, C-19/92, Kraus, Συλλογή 1993, σ. I-1663, σκέψη 32· την προπαρατεθείσα απόφαση Gebhard, σκέψη 37· την απόφαση της 4ης Ιουλίου 2000, C-424/97, Haim, Συλλογή 2000, σ. I-5123, σκέψη 57, καθώς και την προπαρατεθείσα απόφαση Mac Quen κ.λπ., σκέψη 26).

31 Σε παρόμοιες προς την υπόθεση της κύριας δίκης περιπτώσεις, είναι δυνατό μια ρύθμιση του κράτους μέλους υποδοχής, που αποκλείει οποιαδήποτε δυνατότητα, για τις αρχές του εν λόγω κράτους, να επιτρέπουν μερική πρόσβαση σε επάγγελμα, να παρακωλύει ή να καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση τόσο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων όσο και την ελευθερία εγκαταστάσεως, έστω κι αν αυτή η νομοθεσία εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο επί των υπηκόων του κράτους μέλους υποδοχής όσο και επί αυτών των λοιπών κρατών μελών.

32 Προκειμένου περί του στόχου της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης νομοθεσίας, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως υπογραμμίζουν η Ισπανική και η Σουηδική

Κυβέρνηση, ότι μερική αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων θα μπορούσε, όπως είναι επόμενο, να έχει ως αποτέλεσμα την κατάτμηση των νομοθετικώς ρυθμιζομένων εντός κράτους μέλους επαγγελμάτων σε διάφορες δραστηριότητες. Τούτο θα συνεπαγόταν, κατ' ουσίαν, τον κίνδυνο συγχύσεως για τους αποδέκτες υπηρεσιών οι οποίοι θα μπορούσαν να πλανηθούν σχετικά με την έκταση των εν λόγω προσόντων. Όμως, η προστασία των αποδεκτών υπηρεσιών, και γενικότερα των καταναλωτών, έχει ήδη κριθεί από το Δικαστήριο ως επιτακτικός λόγος γενικού συμφέροντος δυνάμενος να δικαιολογήσει περιορισμούς στην ελευθερία εγκαταστάσεως και παροχής υπηρεσιών (βλ. τις αποφάσεις της 4ης Δεκεμβρίου 1986, 220/83, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1986, σ. 3663, σκέψη 20· της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, C-124/97, Läärä κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-6067, σκέψη 33, καθώς και της 11ης Σεπτεμβρίου 2003, C-6/01, Anomar κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-8621, σκέψη 73).

33 Επιπλέον, τα στηριζόμενα σε ένα τέτοιο στόχο μέτρα πρέπει να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξή του. Συναφώς, όπως επισημαίνει η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πρέπει να χαραχθεί διαχωριστική γραμμή μεταξύ των δύο διαφορετικών καταστάσεων που μπορούν να εμφανιστούν όταν υποβάλλεται στην κρίση των αρχών κράτους μέλους αίτηση αναγνωρίσεως τίτλου επαγγελματικών προσόντων χορηγηθέντος εντός άλλου κράτους μέλους και όταν η διαφορά ως προς το περιεχόμενο της εκπαιδεύσεως ή τις καλυπτόμενες από το εν λόγω επάγγελμα δραστηριότητες εντός των δύο κρατών μελών εμποδίζει την πλήρη και άμεση αναγνώριση. Επιβάλλεται να γίνει διάκριση των περιπτώσεων που μπορούν αντικειμενικώς να διευθετούνται με τα προβλεπόμενα από την οδηγία μέσα από τις περιπτώσεις ως προς τις οποίες κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό.

34 Όσον αφορά το πρώτο ενδεχόμενο, πρόκειται για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες, τόσο στο κράτος μέλος καταγωγής όσο και σε αυτό της υποδοχής, η ομοιότητα μεταξύ των δύο επαγγελμάτων είναι τέτοια ώστε να μπορούν να χαρακτηρισθούν, κατ' ουσίαν, ως «ίδιο επάγγελμα», κατά την έννοια του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, της οδηγίας. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα κενά στην εκπαίδευση του αιτούντος, σε σχέση με αυτήν που απαιτείται εντός του κράτους μέλους υποδοχής, μπορούν πράγματι να πληρωθούν διά της εφαρμογής των μέτρων αντισταθμίσεως που προβλέπονται από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας, διασφαλιζομένης έτσι της πλήρους εντάξεως του ενδιαφερομένου στο επαγγελματικό σύστημα σχέσεων του κράτους μέλους υποδοχής.

35 Αντιθέτως, όσον αφορά το δεύτερο ενδεχόμενο, όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή, πρόκειται για μη καλυπτόμενες από την οδηγία περιπτώσεις, υπό την έννοια ότι οι διαφορές μεταξύ των τομέων δραστηριοτήτων είναι τόσο μεγάλες ώστε θα απαιτούνταν, στην πραγματικότητα, νέα πλήρης εκπαίδευση. Τούτο αποτελεί παράγοντα δυνάμενο, αντικειμενικώς, να αναγκάσει τον ενδιαφερόμενο να μην ασκήσει, εντός άλλου κράτους μέλους, μία ή περισσότερες από τις δραστηριότητες για τις οποίες διαθέτει τα τυπικά προσόντα.

36 Στις αρχές, και, ειδικότερα, στα αρμόδια δικαστήρια του κράτους μέλους υποδοχής εναπόκειται να προσδιορίσουν σε ποιο βαθμό, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, το περιεχόμενο της κτηθείσας από τον ενδιαφερόμενο εκπαιδεύσεως είναι διαφορετικό από αυτό που απαιτείται εντός του εν λόγω κράτους. Πάντως, όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, το Tribunal Supremo έχει διαπιστώσει ότι το περιεχόμενο της εκπαιδεύσεως που επικυρώνει, αντιστοίχως, το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού-υδραυλικού στην Ιταλία και το επάγγελμα του μηχανικού γεφυροοδοποιίας στην Ισπανία χαρακτηρίζονται από ουσιώδεις διαφορές σε τέτοιο σημείο, ώστε η εφαρμογή μέτρων αντισταθμίσεως ή προσαρμογής να σημαίνει, στην πραγματικότητα, ότι ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να λάβει νέα επαγγελματική εκπαίδευση.

37 Εξάλλου, σε ειδικές περιπτώσεις, παρόμοιες προς την υπόθεση της κύριας δίκης, ένα από τα αποφασιστικά κριτήρια είναι το εάν η επαγγελματική δραστηριότητα που επιθυμεί να ασκήσει ο ενδιαφερόμενος εντός του κράτους μέλους υποδοχής μπορεί να διαχωριστεί από το σύνολο των δραστηριοτήτων που καλύπτονται από το αντίστοιχο επάγγελμα εντός αυτού του κράτους. Στις εθνικές αρχές εναπόκειται, κατά κύριο λόγο, να δώσουν απάντηση στο ερώτημα αυτό. Ωστόσο, όπως έχει επισημάνει ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 86 και 87 των προτάσεών του, ένα από τα αποφασιστικά, εν προκειμένω, κριτήρια είναι το εάν αυτή η δραστηριότητα μπορεί να ασκηθεί, κατά τρόπο ανεξάρτητο ή αυτοτελή, εντός του κράτους μέλους όπου έχει αποκτηθεί το επίμαχο επαγγελματικό προσόν.

38 Όταν η σχετική δραστηριότητα δεν μπορεί, εξ αντικειμένου, να διαχωριστεί από το σύνολο των δραστηριοτήτων που καλύπτονται από το οικείο επάγγελμα εντός του

κράτους μέλους υποδοχής, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που συνεπάγεται ο αποκλεισμός οποιασδήποτε δυνατότητας μερικής αναγνωρίσεως των οικείων επαγγελματικών προσόντων είναι πολύ σημαντικό, ώστε να μπορεί να αντισταθμιστεί από τον φόβο τυχόν προσβολής των δικαιωμάτων των αποδεκτών των υπηρεσιών. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο θεμιτός στόχος της προστασίας των καταναλωτών και των λοιπών αποδεκτών υπηρεσιών μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο εξαναγκαστικά μέτρα, ιδίως με την υποχρέωση να φέρει ο ενδιαφερόμενος τον επαγγελματικό τίτλο της χώρας προελεύσεως ή τον τίτλο εκπαιδεύσεως τόσο στη γλώσσα στην οποία του χορηγήθηκε και σύμφωνα με τον αρχικό τύπο όσο και στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους υποδοχής.

39 Επομένως, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δεν αντίκειται προς τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ το να μην επιτρέπει ένα κράτος μέλος τη μερική πρόσβαση σε επάγγελμα, εφόσον τα κενά στην εκπαίδευση του ενδιαφερομένου σε σχέση με αυτήν που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής μπορούν, πράγματι, να πληρωθούν διά της εφαρμογής των μέτρων αντισταθμίσεως που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της προμνημονευθείσας οδηγίας. Αντιθέτως, αντίκειται προς τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ το να μην επιτρέπει ένα κράτος μέλος τη μερική αυτή πρόσβαση, όταν ο ενδιαφερόμενος το ζητεί και όταν οι διαφορές μεταξύ των τομέων δραστηριοτήτων είναι τόσο σημαντικές ώστε θα έπρεπε, στην πραγματικότητα, να ακολουθήσει ο ενδιαφερόμενος πλήρη εκπαίδευση, εκτός εάν η άρνηση της εν λόγω μερικής προσβάσεως δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, που είναι πρόσφοροι για τη διασφάλιση της πραγματοποίησης του επιδιωκόμενου απ' αυτούς στόχου και δεν υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξή του.

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν, προκειμένου να υποβάλουν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, έτεροι πλην των εν λόγω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Δεν αντίκειται προς την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, στην περίπτωση που ο κάτοχος διπλώματος κτηθέντος σε κράτος μέλος υποβάλει αίτηση χορηγήσεως αδείας προσβάσεως σε νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα εντός άλλου κράτους μέλους, να κάνουν οι αρχές του τελευταίου κράτους μερικώς δεκτή την αίτηση αυτή, εφόσον το ζητεί ο κάτοχος του διπλώματος, περιορίζοντας το περιεχόμενο της σχετικής άδειας μόνο για τις δραστηριότητες στις οποίες το εν λόγω δίπλωμα παρέχει πρόσβαση εντός του κράτους μέλους στο οποίο έχει αυτό κτηθεί.**

2) **Δεν αντίκειται προς τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ το να μην επιτρέπει ένα κράτος μέλος τη μερική πρόσβαση σε επάγγελμα, εφόσον τα κενά στην εκπαίδευση του ενδιαφερομένου σε σχέση με αυτήν που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής μπορούν, πράγματι, να πληρωθούν διά της εφαρμογής των μέτρων αντισταθμίσεως που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της προμνημονευθείσας οδηγίας 89/48. Αντιθέτως, αντίκειται προς τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ το να μην επιτρέπει ένα κράτος μέλος τη μερική αυτή πρόσβαση, όταν ο ενδιαφερόμενος το ζητεί και όταν οι διαφορές μεταξύ των τομέων δραστηριοτήτων είναι τόσο σημαντικές ώστε θα έπρεπε, στην πραγματικότητα, να ακολουθήσει ο ενδιαφερόμενος πλήρη εκπαίδευση, εκτός εάν η άρνηση της εν λόγω μερικής προσβάσεως δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, που είναι πρόσφοροι για τη διασφάλιση της πραγματοποίησης του επιδιωκόμενου από αυτούς στόχου και δεν υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξή του.**

(υπογραφές)